

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 24. mája 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Naliehavé prejudiciálne konanie — Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach — Rámcové rozhodnutie 2002/584/SVV — Európsky zatykač — Článok 4a ods. 1 — Postupy odovzdávania osôb medzi členskými štátmi — Podmienky výkonu — Dôvody na nepovinné nevykonanie — Výnimky — Povinné vykonanie — Trest uložený v neprítomnosti — Pojmy ‚osobné predvolanie na súd‘ a ‚úradné oznámenie inými prostriedkami‘ — Autonómne pojmy práva Únie“

Vo veci C-108/16 PPU,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) z 24. februára 2016 a doručený Súdnemu dvoru v ten istý deň, ktorý súvisí s konaním o výkone európskeho zatykača vydaného proti

Pawłowi Dworzeckému,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz (spravodajca), sudcovia A. Arabadžiev, C. Lycourgos, E. Juhász a C. Vajda,

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. apríla 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Paweł Dworzecki, v zastúpení: J. Dobosz a A. de Boon, advocaten,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman, M. Noort a B. Koopman, splnomocnené zástupkyne,
- poľská vláda, v zastúpení: J. Sawicka a M. Pawlicka, splnomocnené zástupkyne,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: V. Kaye, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci J. Holmes, barrister,
- Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a S. Grünheid, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. mája 2016,

* Jazyk konania: holandčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania o výkone európskeho zatykača na pána Pawła Dworzeckého, ktorý vydal Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (Okresný súd v Zielonej Górze, Poľsko), v Holandsku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 5 a 7 rámcového rozhodnutia 2002/584 znejú takto:

„(5) ... zavedenie nového zjednodušeného systému vydávania odsúdených alebo podozrivých osôb pre účely výkonu rozsudku alebo trestného stíhania umožňuje odstrániť zložitost' a prípadné prieťahy pri existujúcich vydávacích postupoch;...

...

(7) nakoľko zámer nahradiť systém viacstranného vydávania osôb, vychádzajúci z Európskeho dohovoru o vydávaní osôb z 13. decembra 1957, sa nemôže dostatočne dosiahnuť členskými štátmi, ktoré konajú jednostranne, a preto, vzhľadom na svoj rozsah a účinky, môže sa lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, Rada môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity, uvedené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a článku 5 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva; v súlade so zásadou proporcionality uvedenou v druhom z týchto článkov toto rámcové rozhodnutie nepresahuje rámec toho, čo je nevyhnutné pre dosiahnutie tohto cieľa;“
- 4 Článok 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, nazvaný „Definícia európskeho zatykača a povinnosť vykonať ho“, stanovuje:

„1. Európsky zatykač je súdne rozhodnutie vydané členským štátom s cieľom zatknúť a vydať požadovanú osobu inému členskému štátu na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

2. Členské štáty vykonávajú každý európsky zatykač na základe zásady vzájomného uznávania a v súlade s ustanoveniami tohto rámcového rozhodnutia.

3. Toto rámcové rozhodnutie nebude meniť povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne princípy zakotvené v článku 6 [EÚ].“
- 5 V rámcovom rozhodnutí 2009/299 sú spresnené dôvody odmietnutia výkonu európskeho zatykača, ak sa dotknutá osoba nezúčastnila na konaní. Jeho odôvodnenia 1, 2, 4, 6 až 8 a 14 stanovujú:

„(1) Právo obvinenej osoby byť prítomná na konaní je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie ustanoveného v článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva. Tento súd tiež vyhlásil, že právo obvinenej osoby

byť prítomná na konaní nie je absolútne a obvinená osoba sa môže za určitých okolností z vlastnej slobodnej vôle výslovne alebo konkludentne, avšak jednoznačne, vzdať uvedeného práva.

- (2) V rôznych rámcových rozhodnutiach, ktorými sa vykonáva zásada vzájomného uznávania konečných justičných rozhodnutí, sa otázka rozhodnutí vydaných v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, neupravuje jednotne. Táto rôznorodosť by mohla sťažiť prácu právnikov v praxi a byť prekážkou justičnej spolupráce.

...

- (4) Je preto potrebné ustanoviť jasné a spoločné dôvody odmietnutia uznania rozhodnutí vydaných v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila. Toto rámcové rozhodnutie má za cieľ upresniť vymedzenie takýchto spoločných dôvodov, ktoré vykonávajúcemu orgánu umožnia vykonať rozhodnutie napriek neprítomnosti dotknutej osoby na konaní pri úplnom rešpektovaní práva tejto osoby na obhajobu. Účelom tohto rámcového rozhodnutia nie je upraviť formy a metódy vrátane procesných požiadaviek, ktoré sa využívajú na dosiahnutie výsledkov vymedzených v tomto rámcovom rozhodnutí a ktoré sa spravujú vnútroštátnym právom členských štátov.

...

- (6) Ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia, ktorými sa menia a dopĺňajú iné rámcové rozhodnutia, stanovujú podmienky, za ktorých by sa uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, nemali odmietnuť. Toto sú alternatívne podmienky; ak je jedna z podmienok splnená, vydávajúci orgán vyplnením zodpovedajúcej časti európskeho zatykača alebo príslušného osvedčenia iného rámcového rozhodnutia dáva záruku, že požiadavky boli alebo budú splnené, čo by malo na účely výkonu rozhodnutia na základe zásady vzájomného uznávania stačiť.
- (7) Uznanie a výkon rozhodnutia vydaného v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, by sa nemali odmietnuť, ak bola dotknutá osoba osobne predvolaná a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, alebo ak sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania. V tejto súvislosti sa predpokladá, že dotknutej osobe sa museli takéto informácie doručiť „včas“, teda v dostatočnom časovom predstihu, aby sa jej umožnilo zúčastniť sa konania a účinne uplatniť svoje právo na obhajobu.
- (8) Právo na spravodlivé súdne konanie obvinenej osoby je zaručené Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva. Toto právo zahŕňa právo dotknutej osoby byť osobne prítomná na konaní. Aby mohla toto právo uplatniť, musí dotknutá osoba o stanovenom termíne konania vedieť. Podľa tohto rámcového rozhodnutia by vedomosť dotknutej osoby o konaní mal každý členský štát zabezpečiť v súlade so svojím vnútroštátnym právom, pričom sa predpokladá, že to musí byť v súlade s požiadavkami tohto dohovoru. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva by sa pri zvažovaní, či je spôsob poskytnutia informácie postačujúci na to, aby sa zabezpečila vedomosť dotknutej osoby o konaní, mohla prípadne venovať osobitná pozornosť aj snahe dotknutej osoby získať informáciu, ktorá jej bola určená.

...

(14) Toto rámcové rozhodnutie sa obmedzuje na upresnenie vymedzenia dôvodov odmietnutia uznania v nástrojoch, ktorými sa vykonáva zásada vzájomného uznávania. Preto je pôsobnosť ustanovení, ako napríklad ustanovení o práve na obnovu konania, obmedzená na vymedzenie týchto dôvodov odmietnutia uznania. Ich cieľom nie je harmonizácia vnútroštátnych právnych predpisov. Týmto rámcovým rozhodnutím nie sú dotknuté budúce nástroje Európskej únie určené na aproximáciu právnych predpisov členských štátov v oblasti trestného práva.“

- 6 Článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 bol vložený článkom 2 rámcového rozhodnutia 2009/299 a je nazvaný „Rozhodnutia vydané v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila“. Tento článok znie takto:

„Vykonávajúci súdny orgán môže tiež odmietnuť vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, ak sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď sa v európskom zatykači uvádza, že dotknutá osoba v súlade s ďalšími procesnými požiadavkami vymedzenými vo vnútroštátnom práve členského štátu pôvodu:

a) bola včas:

- i) buď osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, alebo sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania,

a

- ii) informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania;

...“

Holandské právo

- 7 Overleveringswet (zákon o odovzdávaní osôb, ďalej len „OLW“) preberá do holandského práva rámcové rozhodnutie 2002/584. Článok 12 tohto zákona znie takto:

„Odovzdanie sa odmietne, pokiaľ je účelom európskeho zatykača vykonanie rozsudku vydaného v konaní, ktorého sa obžalovaný osobne nezúčastnil, okrem prípadu, ak by bolo v európskom zatykači uvedené, že v súlade s procesnými požiadavkami vydávajúceho členského štátu:

- a) bol obžalovaný včas osobne predvolaný, a teda informovaný o stanovenom termíne a mieste konania, v ktorom bolo rozhodnutie vydané, alebo sa mu inými prostriedkami skutočne úradne oznámili informácie o stanovenom termíne a mieste tohto konania tak, aby bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba vedela o plánovanom konaní a bola informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania; alebo

...“

- 8 Bod D prílohy 2 OLW, nazvaný „Vzor európskeho zatykača podľa článku 2 ods. 2 OLW“, zodpovedá písmenu d) prílohy rámcového rozhodnutia 2002/584.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 Officier van justitie bij de rechtbank (prokurátor na súde) podal 30. novembra 2015 na Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) návrh týkajúci sa výkonu európskeho zatykača, ktorý 4. februára 2015 vydal Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (Okresný súd v Zielonej Górze, Poľsko).
- 10 Týmto európskym zatykačom sa požaduje zatknutie a vydanie pána Dworzeckého, poľského štátneho príslušníka s bydliskom v Haagu (Holandsko) na účely výkonu troch trestov odňatia slobody v Poľsku, konkrétne v trvaní dvoch rokov, osem mesiacov a šesť mesiacov. Druhý a tretí trest sa musí ešte vykonať v celom rozsahu, zatiaľ čo pokiaľ ide o prvý trest, pán Dworzecki si musí odpykať ešte sedem mesiacov a dvanásť dní trestu odňatia slobody. Prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka len vydania na účely výkonu druhého trestu odňatia slobody.
- 11 Pokiaľ ide o tento trest, v písmene D uvedeného európskeho zatykača sa spresňuje, že dotknutá osoba sa osobne nezúčastnila konania, v ktorom bol vydaný rozsudok, ktorým bol uvedený trest uložený. Vydávajúci súdny orgán tak označil bod 1 písm. b) uvedený v písmene D formulára európskeho zatykača, ktorý zodpovedá bodu 3.1b písm. d) formulára v prílohe rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorý sa uplatňuje na prípady, keď „dotknutá osoba nebola osobne predvolaná, ale... sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste tohto konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania, a bola informovaná o tom, že možno vydať rozhodnutie, ak sa nezúčastní konania“.
- 12 V rámci informácií o spôsobe, akým bola táto podmienka splnená, ktoré treba podľa bodu 4 uvedeného v písmene d) uvedeného formulára presne vymedziť, je v tomto európskom zatykači v anglickom jazyku uvedené:

„Predvolanie bolo zaslané na adresu, ktorú Paweł Dworzecki uviedol na účely doručovania, a prevzala ho dospelá osoba, ktorá býva na tejto adrese, a to starý otec pána Pawła Dworzeckého, v súlade s článkom 132 trestného poriadku, ktorý stanovuje, že „v prípade neprítomnosti adresáta sa písomnosť doručí dospeléj osobe, ktorá je členom domácnosti adresáta, a v prípade neprítomnosti dospeléj osoby, ktorá by bola členom domácnosti adresáta, sa písomnosť môže doručiť aj vlastníkovi nehnuteľnosti alebo domovníkovi alebo starostovi obce pod podmienkou, že sa tieto osoby zaviazu odovzdať doručенú písomnosť jej adresátovi“. Na tú istú adresu bolo zaslané aj vyhotovenie rozsudku, ktoré prevzala dospelá osoba bývajúca na tejto adrese. Paweł Dworzecki okrem toho priznal svoju vinu a vopred súhlasil s trestom, ktorý navrhol prokurátor.“

- 13 Vnútroštátny súd poznamenáva, že už poskytol výklad holandského práva, ktorým sa preberá článok 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 v tom zmysle, že pri preskúvaní dodržania podmienok stanovených v písmenách a) až d) tohto ustanovenia treba zohľadniť právo vydávajúceho členského štátu. Predovšetkým teda v prípade, keď bolo predvolanie odovzdané členovi domácnosti vyžadanej osoby, vnútroštátny súd neuplatnil dôvod na nevykonanie stanovený v článku 12 OLW.
- 14 Vnútroštátny súd sa však pýta, či je takýto výklad vnútroštátneho práva v súlade s článkom 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584. Zastáva totiž názor, že normotvorca Únie chcel výrazom „v súlade s ďalšími procesnými požiadavkami vymedzenými vo vnútroštátnom práve členského štátu pôvodu“, ktorý je uvedený pred písmenami a) až d) článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, najmä prívlastkom „ďalšími“, zdôrazniť, že účelom rámcového rozhodnutia 2009/299 nie je harmonizovať právo členských štátov v oblasti trestného konania, pokiaľ ide o rozsudky vydané v neprítomnosti vo všeobecnosti a spôsob predvolania v trestných veciach konkrétne, ale len stanoviť spoločné dôvody neuznania týkajúce sa rozhodnutí vydaných v neprítomnosti v trestných veciach. Z toho podľa neho vyplýva, že výrazy uvedené v písmenách a) až d) článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 predstavujú autonómne pojmy práva Únie.

- 15 Pokiaľ ide o výklad týchto pojmov, vnútroštátny súd zastáva názor, že podmienky uvedené v písmene a) článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 nie sú v prejednávanej veci splnené, keďže nebolo preukázané, že by bola pánovi Dworzeckému skutočne doručená úradná informácia týkajúca sa termínu a miesta konania.
- 16 Navyše vnútroštátny súd zdôrazňuje, že výklad článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584, aký navrhuje, by mohol byť prísnejší, než požiadavky vyplývajúce z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísanému 4. novembra 1950 v Ríme. Európsky súd pre ľudské práva totiž najmä v bodoch 99 a 101 svojho rozsudku z 1. marca 2006, *Sejdovic v. Taliansko* (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100), stanovil len požiadavku, aby obžalovaný mal „dostatočnú vedomosť o svojom trestnom stíhaní a obvineniach, ktoré boli voči nemu vznesené“.
- 17 Za týchto podmienok Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Sú pojmy

- ‚bola včas osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia‘,
- a
- ‚včas sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania‘,

ktoré sú použité v článku 4a ods. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2002/584, autonómnymi pojmami práva Únie?

2. Ak áno:

- a) ako treba vo všeobecnosti vykladať tieto autonómne pojmy a
- b) spadá prípad, o aký ide v prejednávanej veci, ktorý sa vyznačuje tým, že:
 - podľa európskeho zatykača bolo predvolanie doručené na adresu vyžiadanej osoby dospelému členovi jej domácnosti, ktorý sa zaviazal odovzdať predvolanie vyžiadanej osobe,
 - bez toho, aby z európskeho zatykača bolo možné určiť, či a kedy tento člen domácnosti skutočne odovzdal predvolanie vyžiadanej osobe,
 - pričom z vyhlásení vyžiadanej osoby na pojednávaní pred vnútroštátnym súdom nie je možné určiť, či sa táto osoba včas dozvedela o stanovenom termíne a mieste konania,

do jedného z dvoch autonómnych pojmov uvedených v prvej otázke?“

O naliehavom konaní

- 18 Vnútroštátny súd navrhol, aby sa na predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania vzťahovali ustanovenia o naliehavom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 19 Na podporu tohto návrhu uvádza najmä skutočnosť, že pán Dworzecki je v súčasnosti pozbavený slobody až do doby svojho skutočného vydania do Poľskej republiky.

- 20 Tento súd navyše uvádza, že odpoveď Súdneho dvora na prejudiciálne otázky bude mať priamy a rozhodujúci vplyv na trvanie väzby pána Dworzeckého v Holandsku, keďže bez odpovede Súdneho dvora nemôže rozhodnúť o vydaní dotknutej osoby v súvislosti so všetkými rozsudkami uvedenými v európskom zatykači.
- 21 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu rámcového rozhodnutia 2002/584, ktoré patrí do oblasti upravenej v tretej časti hlavy V Zmluvy o FEÚ týkajúcej sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Možno teda naň uplatniť naliehavé prejudiciálne konanie.
- 22 V druhom rade, pokiaľ ide o kritérium naliehavosti, podľa judikatúry Súdneho dvora je potrebné zohľadniť okolnosť, že dotknutá osoba vo veci samej je v súčasnosti pozbavená slobody a že jej ponechanie vo väzbe závisí od rozhodnutia sporu vo veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 24). Okrem toho je potrebné posúdiť situáciu dotknutej osoby v takom čase, v akom existovala ku dňu preskúmania návrhu, na základe ktorého sa požaduje, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v naliehavom konaní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. februára 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, bod 40).
- 23 V tomto prípade je na jednej strane nesporné, že k tomuto dňu bol pán Dworzecki pozbavený slobody. Na druhej strane jeho ponechanie vo väzbe závisí od vyriešenia sporu vo veci samej, keďže opatrenie spočívajúce v jeho vzatí do väzby bolo podľa vysvetlení predložených vnútroštátnym súdom nariadené v rámci výkonu európskeho zatykača, ktorý bol voči nemu vydaný.
- 24 Za týchto podmienok štvrtá komora Súdneho dvora 10. marca 2016 na základe návrhu sudcu spravodajcu a po vypočutí generálneho advokáta, vyhovel návrhu vnútroštátneho súdu, aby sa na návrh na začatie prejudiciálneho konania vzťahovali ustanovenia o naliehavom prejudiciálnom konaní.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 25 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 vykladať v tom zmysle, že výrazy „osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, ako aj „sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania“, uvedené v tomto ustanovení, predstavujú autonómne pojmy práva Únie.
- 26 Na úvod je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva predovšetkým z článku 1 ods. 1 a 2, ako aj z odôvodnení 5 a 7 rámcového rozhodnutia 2002/584, toto rozhodnutie má za cieľ nahradiť systém viacstranného vydávania osôb, vychádzajúci z Európskeho dohovoru o vydávaní osôb z 13. decembra 1957, systémom vydávania odsúdených alebo podozrivých osôb na účely výkonu rozsudkov alebo trestných stíhaní medzi súdnymi orgánmi, ktorý je založený na zásade vzájomného uznávania (rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 75 a citovaná judikatúra).
- 27 Rámcové rozhodnutie 2002/584 tak zavedením nového zjednodušeného a efektívnejšieho systému vydávania osôb odsúdených za porušenie alebo podozrivých z porušenia trestného zákona smeruje k zjednodušeniu a zrýchleniu súdnej spolupráce s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľa vytýčeného Úniou, a to stať sa priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, založeným na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi (rozsudok z 5. apríla 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 76 a citovaná judikatúra).

- 28 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje žiadny výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Únii autonómny a jednotný výklad, ktorý sa musí poskytnúť pri zohľadnení kontextu ustanovenia a cieľa sledovaného príslušnou právnou úpravou (rozsudky zo 17. júla 2008, Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, bod 42, ako aj z 15. októbra 2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, bod 21 a citovaná judikatúra).
- 29 V tejto súvislosti, aj keď rámcové rozhodnutie 2002/584 a najmä jeho článok 4a ods. 1 obsahuje viacero výslovných odkazov na vnútroštátne právo členských štátov, žiadny z týchto odkazov sa netýka pojmov uvedených v jeho článku 4a ods. 1 písm. a) bode i).
- 30 Za týchto podmienok, ako uviedli všetky dotknuté osoby, ktoré predložili pripomienky Súdnemu dvoru, je potrebné sa domnievať, že výrazy, ktorých sa týka prvá otázka, treba chápať ako autonómne pojmy práva Únie a vykladať ich jednotne na území Únie.
- 31 Tento výklad okrem toho potvrdzuje aj genéza rámcového rozhodnutia 2009/299. Ako totiž vyplýva z odôvodnení 2 a 4 rámcového rozhodnutia 2009/299, vzhľadom na konštatovanie, že neexistencia jednotnej úpravy otázok súvisiacich s rozhodnutiami vydanými v konaní, ktorého sa dotknutá osoba nezúčastnila, by mohla sťažiť súdnu spoluprácu, normotvorca Únie považoval za nevyhnutné ustanoviť jasné a spoločné dôvody odmietnutia uznania rozhodnutí vydaných v konaní, ktorého sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila, bez toho, aby upravil formy a metódy vrátane procesných požiadaviek, ktoré sa spravujú vnútroštátnym právom členských štátov a ktoré sa využívajú na dosiahnutie výsledkov vymedzených v uvedenom rámcovom rozhodnutí.
- 32 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že výrazy „osobne predvolaná“, ako aj „sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania“, uvedené v tomto ustanovení, predstavujú autonómne pojmy práva Únie a musia sa vykladať jednotne v celej Únii.

O druhej otázke

- 33 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 vykladať v tom zmysle, že také predvolanie, o aké ide vo veci samej, ktoré nebolo oznámené priamo dotknutej osobe, ale bolo na adrese dotknutej osoby odovzdané dospelaj osobe, ktorá je členom tejto domácnosti a ktorá sa zaviazala ho dotknutej osobe odovzdať, bez toho, aby európsky zatykač umožňoval zistiť, či a prípadne kedy táto dospelá osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe, spĺňa podmienky stanovené v tomto ustanovení.
- 34 Podľa článku 4a ods. 1 rámcového rozhodnutia 2002/584 vykonávajúci súdny orgán môže odmietnuť vykonať európsky zatykač vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, ak sa dotknutá osoba osobne nezúčastnila konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, okrem prípadov, keď je z európskeho zatykača zrejmé, že boli splnené podmienky stanovené v písmenách a), b), c) alebo d) tohto odseku 1.
- 35 Z toho vyplýva, že vykonávajúci súdny orgán je v zásade povinný vykonať európsky zatykač bez ohľadu na neprítomnosť dotknutej osoby na konaní, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia, ak boli splnené podmienky stanovené v článku 4a ods. 1 písm. a), b), c) alebo d) rámcového rozhodnutia 2002/584.

- 36 Pokiaľ ide konkrétnejšie o článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) tohto rámcového rozhodnutia, vykonávajúci súdny orgán má takúto povinnosť, pokiaľ bola dotknutá osoba „osobne predvolaná, a tým informovaná o stanovenom termíne a mieste konania, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutia“, alebo „sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania“.
- 37 Vzhľadom na ciele sledované rámcovým rozhodnutím 2009/299, pripomenuté v bode 31 tohto rozsudku, je potrebné sa domnievať, že spôsoby predvolania stanovené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584 majú v dôsledku svojej jasnej a spoločnej povahy za cieľ zabezpečiť vysokú úroveň ochrany a umožniť vykonávajúcemu orgánu vydať dotknutú osobu napriek jej neprítomnosti na konaní, v ktorom bola odsúdená, pri plnom dodržaní práva na obhajobu.
- 38 Dodržanie podmienok predvolania uvedených v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584 totiž môže zabezpečiť, aby dotknutá osoba dostala včas informáciu o termíne a mieste konania a vykonávajúcemu orgánu tak umožňuje dospieť k záveru, že právo na obhajobu bolo dodržané.
- 39 Podmienky stanovené v tomto ustanovení rámcového rozhodnutia 2002/584 je potrebné vykladať s prihliadnutím na tieto úvahy.
- 40 Holandská a poľská vláda, ako aj vláda Spojeného kráľovstva sa v podstate domnievajú, že také predvolanie, o aké ide vo veci samej, spadá pod druhý prípad uvedený v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584. Vzhľadom na cieľ rámcového rozhodnutia 2002/584 zastávajú názor, že v súvislosti s predvolaním, ktoré bolo v neprítomnosti jeho adresáta predložené dospelej osobe, ktorá je členom domácnosti uvedeného adresáta a ktorá sa zaviazala ho tomuto adresátovi odovzdať, sa možno domnievať, že táto osoba bola právne dostatočným spôsobom informovaná o termíne a mieste konania. Vláda Spojeného kráľovstva v tejto súvislosti odkazuje konkrétne na odôvodnenie 8 rámcového rozhodnutia 2009/299, podľa ktorého by sa v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva mohla prípadne venovať osobitná pozornosť aj snahe dotknutej osoby získať informáciu, ktorá jej bola určená.
- 41 Naproti tomu, podľa Európskej komisie také predvolanie, o aké ide vo veci samej, nespĺňa podmienky uvedené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584. Aj keď táto inštitúcia nevyklučuje, že informácie týkajúce sa termínu a miesta konania možno predvolanej osobe platne predložiť nepriamo, prostredníctvom iných osôb, pokiaľ je preukázané, že predvolaná osoba mala v súlade s požiadavkou uvedeného ustanovenia skutočne vedomosť o tejto informácii, nič to nemení na skutočnosti, že vydávajúcí súdny orgán musí predložiť dôkazy preukazujúce, že dotknutá osoba sa o tejto informácii skutočne dozvedela. Nemožno sa preto domnievať, že zohľadnenie doručenia spočívajúceho na právnej fikcii bez toho, aby vydávajúcí súdny orgán predložil dodatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že táto osoba bola týmto orgánom skutočne informovaná o termíne a mieste konania, ako sa zdá, že to bolo v tomto prípade, je v súlade s týmto ustanovením.
- 42 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že hoci právo obvinenej osoby byť prítomný na konaní je podstatným prvkom práva na spravodlivý proces, táto požiadavka nie je absolútna. Obvinená osoba sa ho môže z vlastnej slobodnej vôle výslovne alebo konkludentne vzdať pod podmienkou, že takéto vzdanie sa bude jednoznačne preukázané, sprevádzané minimálnymi zárukami zodpovedajúcimi závažnosti trestného činu, pre ktorý je obvinená osoba stíhaná, a nebude odporovať nijakému dôležitému verejnemu záujmu. Konkrétne k porušeniu práva na spravodlivý proces nedôjde, hoci sa obvinená osoba konania osobne nezúčastnila, ak bola informovaná o termíne a mieste konania alebo splnomocnila právneho zástupcu, aby ju na tento účel obhajoval (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, C-399/11, Melloni, EU:C:2013:107, bod 49).

- 43 Právo osoby predvolanej pred trestný súd na spravodlivý proces teda vyžaduje, aby táto osoba bola informovaná spôsobom, ktorý jej umožňuje účinne si zariadiť svoju obhajobu. Článkom 4a ods. 1 písm. a) bodom i) rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má dosiahnuť tento cieľ bez toho, aby sa v tomto ustanovení taxatívne spresňovali prostriedky, ktoré možno na tento účel použiť. Okrem osobného predvolania sú totiž podmienky stanovené v tomto ustanovení splnené aj vtedy, ak sa dotknutej osobe „inými prostriedkami“ skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania.
- 44 V tejto súvislosti, ako to spresňuje odôvodnenie 4 rámcového rozhodnutia 2009/299, účelom tohto rámcového rozhodnutia nie je upraviť na úrovni práva Únie formy a metódy, ktoré príslušné orgány využívajú v rámci postupu odovzdávania, vrátane procesných požiadaviek uplatniteľných podľa práva dotknutého členského štátu.
- 45 Účel článku 4a ods. 1 písm. a) bodu i) rámcového rozhodnutia 2002/584, pripomenutý v bode 43 tohto rozsudku, sa nevyhnutne dosiahne predvolaním vykonaným „osobne“, ako sa uvádza v prvej časti vety uvedeného ustanovenia, keďže takýto spôsob predvolania zaručuje, že predvolanie bolo doručené samotnej dotknutej osobe, a teda bola informovaná o termíne a mieste konania.
- 46 Pokiaľ ide o podmienky stanovené v druhej časti vety toho istého ustanovenia, ich účelom je dosiahnuť takú istú vysokú úroveň ochrany predvolanej osoby a zabezpečiť, aby predvolaná osoba disponovala informáciami týkajúcimi sa termínu a miesta konania.
- 47 Najmä vzhľadom na znenie článku 4a ods. 1 písm. a) bodu i) rámcového rozhodnutia 2002/584, podľa ktorého musí byť jednoznačne preukázané, že dotknutá osoba „si bola vedomá plánovaného konania“, samotná okolnosť, že predvolanie bolo odovzdané tretej osobe, ktorá sa zaviazala uvedené predvolanie odovzdať dotknutej osobe, bez ohľadu na to, či je táto osoba členom domácnosti uvedenej dotknutej osoby, nemôže splniť tieto požiadavky. Takýto spôsob predvolania totiž neumožňuje jednoznačne preukázať, že dotknutej osobe bola „skutočne“ doručená informácia týkajúca sa termínu a miesta konania, ani prípadne presný čas tohto doručenia.
- 48 Je pravda, ako uviedla Komisia, že v zásade nemožno vylúčiť, že odovzdanie predvolania tretej osobe spĺňa požiadavky článku 4a ods. 1 písm. a) bodu i) rámcového rozhodnutia 2002/584. Na dosiahnutie cieľa sledovaného týmto ustanovením je však potrebné jednoznačne preukázať, že táto tretia osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe.
- 49 V tejto súvislosti prináleží vydávajúcemu súdnemu orgánu, aby v európskom zatykači uviedol dôkazy, na základe ktorých konštatoval, že dotknutej osobe boli skutočne doručené úradné informácie o termíne a mieste konania. Pri preverovaní, či boli podmienky uvedené v článku 4a ods. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia 2002/584 splnené, vykonávajúci súdny orgán môže vychádzať aj z iných dôkazov, vrátane okolností, o ktorých sa dozvedel v rámci vypočutia dotknutej osoby.
- 50 Okrem toho, keďže prípady uvedené v článku 4a ods. 1 písm. a) bode i) rámcového rozhodnutia 2002/584 boli koncipované ako výnimky z dôvodu nepovinného neuznania, vykonávajúci súdny orgán môže v každom prípade, a to aj po tom, ako konštatoval, že sa nevzťahujú na predmetnú situáciu, zohľadniť iné okolnosti, ktoré mu umožňujú ubezpečiť sa, že vydaním dotknutej osoby nedôjde k porušeniu jej práva na obhajobu.
- 51 V rámci takéhoto posúdenia uvedeného dôvodu nepovinného neuznania môže teda vykonávajúci súdny orgán zohľadniť správanie dotknutej osoby. Práve v tomto štádiu postupu odovzdávania by sa totiž mohla venovať osobitná pozornosť prípadnému zjavnému nedostatku snahy dotknutej osoby, najmä ak vyjde najavo, že sa pokúsila vyhnúť sa doručeniu informácie, ktorá jej bola určená.

- 52 Vykonávajúci súdny orgán by tak mohol zohľadniť aj okolnosť, ktorú na pojednávaní pred Súdnym dvorom uviedla poľská vláda, podľa ktorej vnútroštátne právo vydávajúceho členského štátu v každom prípade priznáva dotknutej osobe právo podať návrh na obnovu konania, ak sa tak ako v tomto prípade doručenie predvolania považuje za vykonané jeho uložením u dospelého člena domácnosti dotknutej osoby.
- 53 Vykonávajúci súdny orgán má v každom prípade možnosť požiadať podľa článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584 o urýchlenné doplnenie ďalších informácií, ak považuje informácie oznámené vydávajúcim členským štátom za nedostatočné na rozhodnutie o vydaní.
- 54 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že také predvolanie, o aké ide vo veci samej, ktoré nebolo oznámené priamo dotknutej osobe, ale bolo na adrese dotknutej osoby odovzdané dospelaj osobe, ktorá je členom tejto domácnosti a ktorá sa zaviazala ho dotknutej osobe odovzdať, bez toho, aby európsky zatykač umožňoval ubezpečiť sa, či a prípadne kedy táto dospelá osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe, samo osebe nespĺňa podmienky stanovené v tomto ustanovení.

O trovách

- 55 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že výrazy „osobne predvolaná“, ako aj „sa jej inými prostriedkami skutočne doručili úradné informácie o stanovenom termíne a mieste konania takým spôsobom, že bolo jednoznačne preukázané, že táto osoba si bola vedomá plánovaného konania“, uvedené v tomto ustanovení, predstavujú autonómne pojmy práva Únie a musia sa vykladať jednotne v celej Európskej únii.
2. Článok 4a ods. 1 písm. a) bod i) rámcového rozhodnutia 2002/584, zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím 2009/299, sa má vykladať v tom zmysle, že také predvolanie, o aké ide vo veci samej, ktoré nebolo oznámené priamo dotknutej osobe, ale bolo na adrese dotknutej osoby odovzdané dospelaj osobe, ktorá je členom tejto domácnosti a ktorá sa zaviazala ho dotknutej osobe odovzdať, bez toho, aby európsky zatykač umožňoval ubezpečiť sa, či a prípadne kedy táto dospelá osoba skutočne odovzdala toto predvolanie dotknutej osobe, samo osebe nespĺňa podmienky stanovené v tomto ustanovení.

Podpisy